



Gilda Marinescu

Se spune — și, pînă la un punct, e adevărat — că Gilda Marinescu a avut un drum dificil; dacă lista rolurilor ei nu e la fel de lungă ca a altor colegi de generație, e mai ales fiindcă primii ani după venirea la Teatrul „Nottara” au fost ani de așteptări și decepții; Bucureștiul a primit-o cam rău, nu atât ostil, cît indiferent, pe actrița de care lașul și Timișoara se despărțiseră foarte greu. Totuși, în felul său dur, circotaș, destinul veghează asupra carierei Gildei Marinescu; citeva din rolurile fundamentale ale marelui repertoriu, la care atîtea alte actrițe de prim rang visează zadarnic toată tineretea, au venit spre ea — și au venit la timp: debutul cu Julietă (în 1955), apoi Ofelia, Ifigenia, Irina (*Trei surori*), Sfînta Ioana (Bernard Shaw). Cufundată în

asemenea clocote de lavă incandescentă, făptura fragilă, ultrasenzitivă, nervoasă, a devenit oțel nobil — suplu și totodată rezistent la orice probă. Din vreme a trecut și prin școala celor mai dificile compoziții: îndată după diafana Julietă a fost, tot la Iași, muta Kattrin, mic animal hăituit, în *Mutter Courage* de Brecht; ceva mai tîrziu, la Timișoara, dădea chip inspăimîntătoarei doctorițe nebune din *Fizicienii* de Dürrenmatt.

Ce e nemaipomenit la această actriță, aflată acum la apogeu, este capacitatea ei de a se restructura integral, de la creație la creație; încercarea de a-i fixa personalitatea într-o formulă clară și definitivă e sortită eșecului, fiindcă, la prima ocazie, pe tăcute, Gilda Marinescu va evada din tipar, punindu-se în joc, ea de fiecare dată, în mod absolut, fără rezerve, fără calcule, fără a-și păstra măcar o minimă marjă de siguranță. După *Acest animal ciudat* (G. Arout, după Cehov), vedeam în ea o femeie-vioară, de o extraordinară transparentă sufltească, sensibilă și spiritualizată. Anca, misterioasa necunoscută din drama lui Horia Lovinescu *Și eu am fost în Arcadia*, demonstrează că acest sufllet are zone de umbră și de taină, insondabile adîncimi, în care invazia brutalității și urîtului e distrugătoare. Anul acesta i-a fost dată reintîlnirea cu *Hamlet*: inocenta Ofelie de altădată a compus acum o regină Gertrude vinovată fără circumstanțe atenuante — ambițioasă și senzuală, voluntară și dominatoare, conducînd întreaga curte a Danemarcei, în frunte cu regele Claudius, ca pe un balet de umbre; actrița aborda rolul cu o anume răceală, folosindu-se, cu impresionantă siguranță, de mijloacele precise ale unei teatralități elaborate.

După aceste revelații disparate, înscrise însă, toate, în limitele teatrului tradițional, cine se putea aștepta la izbucnirea fierbinte, patetică, din *A opta zi dis-de-diminează*? Nimic exagerat în afirmația că Gilda Marinescu ține în căușul palmelor ei nu numai întreg spectacolul, ci și inimile spectatorilor, cărora le imprimă o bătaie mai grăbită. Nu e vorba aici de a interpreta un rol sau zece, ci de a face contactul cu viața, viața tuturor și a fiecăruia. Marea, uimitoare forță pe care această interpretă fină, delicată, predestinată parcă muzicii de cameră, și-o descoperă în sine vine din aspirația de a se dăruii, cu forța artei ei, unui elan de solidaritate omenească. Sinceră și proaspătă ca o debutantă, dar cu profunzimea și gravitatea omului care a acumulat experiențe, ea lansează un tulburător apel fraternal către conștiința contemporanilor. Satisfacția și răsplata ei, singura la care are dreptul artistul autentic, e că izbutește să se facă auzită; un fior de emoție, ca un fulger seurt, emană de la persoana ei și se descarcă în spectator, copleșindu-l.

I. P.